

Starostwo Powiatowe w Oświęcimiu

Dziennik Podawczy

Wpłynęło

12. 11. 2021

Nr w rejestrze

liczba załączników

Podpis

BESKIDZKA OKRĘGOWA IZBA
APTEKARSKA

43-300 BIELSKO-BIAŁA, ul. 3 MAJA 27/4a

NIP: 547 17 77 860 / REGON: 070025847

tel. 33/810 16 20, 33/ 812 28 55

e-mail: biuro@bielsko.boia.pl; www.bielsko.boia.pl

Nr konta: ING Bank Śląski S.A. Oddział w Bielsku-Białej:

02 1050 1070 1000 0001 0027 4505

L.dz. BOIA 354/2021

Bielsko – Biała, dnia 08 listopada 2021r.

Szanowny Pan
Andrzej SKRZYPIŃSKISTAROSTA
POWIATU OŚWIĘCIMSKIEGOStarostwo Powiatowe w Oświęcimiu
ul. Stanisława Wyspiańskiego 10
32 – 602 OŚWIĘCIM

W dniu 26 października 2021r. do Beskidzkiej Okręgowej Izby Aptekarskiej w Bielsku – Białej wpłynęło pismo Starostwa Powiatowego w Oświęcimiu z dnia 19 października 2021r. o nr WEZ.8023.34.2021 w sprawie zaopiniowania przez Beskidzką Okręgową Izbę Aptekarską propozycji rozkładu godzin pracy aptek ogólnodostępnych z terenu Powiatu Oświęcimskiego w 2022 roku, w tym także projektu harmonogramu dyżurów aptek ogólnodostępnych z terenu Powiatu Oświęcimskiego w porze nocnej, w niedziele, święta i w inne dni wolne od pracy w 2022 roku, a to w związku z prowadzonymi pracami nad projektem uchwały Rady Powiatu w Oświęcimiu w sprawie rozkładu godzin pracy aptek ogólnodostępnych z terenu Powiatu Oświęcimskiego w 2022 roku.

Okręgowa Rada Aptekarska Beskidzkiej Okręgowej Izby Aptekarskiej na posiedzeniu w dniu 03 listopada 2021r., po zapoznaniu się z przesłaną propozycją rozkładu godzin pracy aptek ogólnodostępnych z terenu Powiatu Oświęcimskiego w 2022 roku, w tym także z projektem harmonogramu dyżurów aptek ogólnodostępnych z terenu Powiatu Oświęcimskiego w porze nocnej, w niedziele, święta i w inne dni wolne od pracy w 2022 roku

działając na podstawie art. 94 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001r. – Prawo farmaceutyczne (tekst jednolity: Dz. U. z 2021r., poz. 1977) oraz art. 7 ust. 1 pkt 1, pkt 2, pkt 5, pkt 6 i pkt 9 oraz art. 7 ust. 2 pkt 6 i pkt 11 w związku z art. 29 pkt 1 ustawy z dnia 19 kwietnia 1991r. o izbach aptekarskich (tekst jednolity: Dz. U. z 2021r., poz. 1850)

negatywnie opiniuje przesłany jej projekt rozkładu godzin pracy aptek ogólnodostępnych z terenu powiatu oświęcimskiego w 2022 roku wraz z harmonogramem dyżurów aptek ogólnodostępnych z terenu powiatu oświęcimskiego w porze nocnej, w niedziele, święta i w inne dni wolne od pracy, w zakresie w jakim dotyczy on ustalenia harmonogramu dyżurów aptek ogólnodostępnych położonych na terenie Gminy Kęty w porze nocnej, w niedziele, święta i inne dni wolne od pracy w roku 2022.

Po pierwsze wskazać należy, że jak wynika z treści przepisu art. 94 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001r. – Prawo farmaceutyczne, *rozkład godzin pracy aptek ogólnodostępnych powinien być dostosowany do potrzeb ludności i zapewniać dostępność świadczeń również w porze nocnej, w niedziele, święta i inne dni wolne od pracy.*

Przechodząc do analizy tak sformułowanego przepisu ustawy Prawo farmaceutyczne wskazać przede wszystkim należy, że dwa kryteria powinny decydować o rozkładzie godzin pracy aptek ogólnodostępnych.

Są to następujące kryteria: dostosowanie do potrzeb ludności oraz zapewnienie dostępności usług farmaceutycznych w porze nocnej, w niedzielę, święta i inne dni wolne od pracy.

Zdaniem Okręgowej Rady Aptekarskiej Beskidzkiej Okręgowej Izby Aptekarskiej (zwanej dalej: **ORA BOIA**) zwrot „dostosowanie do potrzeb ludności” użyty w ust. 1 art. 94 ustawy – Prawo farmaceutyczne, to inaczej uwzględnienie realnego zapotrzebowania na świadczone przez apteki ogólnodostępne usługi farmaceutyczne na danym terenie, w konkretnej gminie czy mieście. Tego zaś, kto stwierdza istnienie tego przedmiotowego zapotrzebowania – wyżej wskazana ustawa Prawo farmaceutyczne wprost nie określa. Jednakże praktyka wypracowana w tej materii dowodzi, że wystarczającą i sprawdzoną wiedzę w tym zakresie posiadają przede wszystkim sami właściciele lub kierownicy aptek funkcjonujących na danym terenie.

Powyższe potwierdza stanowisko wyrażone przez Wojewódzki Sąd Administracyjny w Kielcach w wyroku z dnia 13 czerwca 2006r. o sygn. akt: II SA/Ke 741/2005 (opublikowanym w: LexPolonica nr 2226013 i zamieszczonym na stronie internetowej <http://orzeczenia.nsa.gov.pl>) w którym WSA w Kielcach zasadnie stwierdza, iż przy ustalaniu takiego rozkładu godzin pracy niezbędna jest konsultacja z właścicielami poszczególnych aptek ogólnodostępnych celem wyjaśnienia możliwości realizacji przez daną placówkę dostępności do leków i materiałów medycznych przez 24 godziny na dobę. Dotyczy to w szczególności aptek jednoosobowych lub takich, gdzie zatrudniony jest tylko jeden farmaceuta. Uchwałodawca ustalając rozkład godzin pracy aptek, o jakim mowa w art. 94 ust. 2 Prawa farmaceutycznego, nie może przecież pominąć innych regulacji zawartych w ustawie, chociażby tej, że w godzinach czynności aptek powinien być w niej obecny farmaceuta odpowiedzialny za prowadzenie apteki (art. 92 ustawy Prawo farmaceutyczne).

W świetle powyższych unormowań ustawowych rozkład godzin pracy apteki nie może być ustalany w sposób mechaniczny i oderwany od realiów życia codziennego. Musi on być przede wszystkim dostosowany do potrzeb ludności. Jeśli więc na danym terenie praktyka wskazuje na minimalny ruch pacjentów w czasie dyżurów nocnych w aptekach ogólnodostępnych, to nie ma jakiegokolwiek uzasadnienia tak faktycznego jak i prawnego do wprowadzania takich dyżurów nocnych aptek.

W tym miejscu wskazać także trzeba, że zgodnie z przepisem art. 86 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001r. – Prawo farmaceutyczne, „*apteka jest placówką ochrony zdrowia publicznego, w której osoby uprawnione świadczą w szczególności usługi farmaceutyczne, o których mowa w ust. 2.*”

Jednakże ta szczególna rola apteki o której mowa wyżej nie może być, zdaniem ORA BOIA, podstawą do nadmiernego obciążenia obowiązkiem pracy we wskazanych porach i nie może mieć charakteru dowolnego. Ustawodawca dając organom samorządowym kompetencję do określenia pracy we wskazanych porach wskazał na przesłankę, którą winny się kierować: "dostosowania do potrzeb ludności".

Po drugie ORA BOIA zwraca uwagę i na ten fakt, iż jak wynika z informacji i danych pochodzących z aptek ogólnodostępnych działających na terenie Beskidzkiej Okręgowej Izby Aptekarskiej i pełniących dyżury w porze nocnej, w niedziele, święta i inne dni wolne od pracy, w czasie tych dyżurów do aptek przychodzi niewielu klientów (pacjentów) kupujących najczęściej suplementy diety lub środki antykoncepcyjne oraz produkty lecznicze tzw. leki OTC dostępne również w sprzedaży pozaaptecznej, w tym m.in. w kioskach, sklepach i na stacjach benzynowych. Powyższe dane w sposób oczywisty wskazują więc na minimalny ruch pacjentów w czasie dyżurów nocnych w aptekach ogólnodostępnych oraz potwierdzają, że już prawie zupełnie nie występuje zjawisko realizowania przez takich pacjentów, w czasie pełnienia dyżurów nocnych, recept z datą bieżącą tj. wystawionych przez lekarza w tym samym dniu.

Powyższe stanowisko potwierdzają analizy wartości obrotów (sprzedaży) aptek dyżurujących w porze nocnej na terenie Beskidzkiej Okręgowej Izby Aptekarskiej wskazujące jednoznacznie na to, że w czasie tych dyżurów do aptek przychodzi niewielu klientów (pacjentów) kupujących najczęściej nieistotne z punktu widzenia zdrowia i życia suplementy diety, środki antykoncepcyjne, pojemniki na mocz czy też produkty lecznicze (tzw. leki OTC) dostępne także w sprzedaży pozaaptecznej.

Ponadto jak wynika z wcześniejszych informacji przekazywanych do Beskidzkiej Okręgowej Izby Aptekarskiej, na terenie Gminy Kęty, mimo że funkcjonuje tam placówka służby zdrowia która ma zawartą z Narodowym Funduszem Zdrowia umowę na świadczenia ambulatoryjne w soboty, niedziele, święta i w porze nocnej, to i tak w czasie dyżurów pełnionych w tych aptekach w porze nocnej, recepty z bieżącą datą wystawienia tj. wystawione przez lekarza w tym samym dniu, były realizowane sporadycznie.

Należy ponownie podkreślić, że przepis art. 94 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001r. – Prawo farmaceutyczne stanowi, że rozkład godzin pracy aptek ogólnodostępnych powinien być dostosowany do potrzeb ludności i zapewniać dostępność świadczeń również w porze nocnej, w niedziele, święta i inne dni wolne od pracy. Wobec takich unormowań ustawowych rozkład godzin pracy apteki nie może być, zdaniem ORA BOIA, ustalany w sposób mechaniczny i oderwany od realiów życia codziennego. Jeśli więc na danym terenie praktyka wskazuje na minimalny ruch pacjentów w czasie dyżurów nocnych w aptekach ogólnodostępnych, to zdaniem ORA BOIA, nie ma jakiegokolwiek uzasadnienia tak faktycznego jak i prawnego do wprowadzania takich dyżurów nocnych aptek.

Zdaniem ORA BOIA dotychczasowy rozkład godzin pracy aptek ogólnodostępnych z terenu powiatu oświęcimskiego jest dostosowany do potrzeb mieszkańców powiatu i w sposób wystarczający zapewnia tym mieszkańcom, w tym także i mieszkańcom Gminy Kęty, zaopatrzenie w produkty lecznicze i wyroby medyczne oraz w żadnym razie nie powoduje ograniczenia dostępności mieszkańców do usług farmaceutycznych świadczonych w aptekach ogólnodostępnych. W tej mierze wskazujemy, że do Beskidzkiej Okręgowej Izby Aptekarskiej nie napływają jakiegokolwiek sygnały od pacjentów, w tym także z terenu Gminy Kęty, wskazujące na brak dostępności do leków i produktów leczniczych w porze nocnej, w niedziele czy święta.

Po trzecie należy też pamiętać, że osoby prowadzące apteki ogólnodostępne, tak jak wszyscy inni przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą muszą w swojej działalności – abstrahując od faktu, że apteki ogólnodostępne są placówkami ochrony zdrowia publicznego, w której osoby uprawnione świadczą w szczególności usługi farmaceutyczne – uwzględniać również rachunek ekonomiczny. Tymczasem wprowadzony od 1 stycznia 2012r. bardzo niekorzystny system naliczania marż aptecznych tylko do limitu refundacji spowodował drastyczne i ciągle pogłębiające się pogorszenie kondycji ekonomicznej ogromnej liczby aptek w Polsce, w tym także aptek działających na terenie Beskidzkiej Okręgowej Izby Aptekarskiej. Również – jak się wydaje nieprzemyślanymi decyzjami – wyprowadzono w szerokim asortymencie, leki z obrotu aptecznego. Taki stan rzeczy sprawia, że wiele leków tzw. OTC, można nabyć nie tylko w aptekach, ale także w sklepach spożywczych, kioskach, czy na stacjach benzynowych czynnych całodobowo. Co istotne, to właśnie te leki, tzw. OTC, suplementy diety oraz środki antykoncepcyjne, dostępne także w obrocie pozaaptecznym, są najczęściej nabywane w aptekach w czasie ich dyżurów, co potwierdzają analizy statystyczne prowadzone na terenie kraju i na co jednoznacznie wskazują wyżej przywołane informacje napływające z aptek ogólnodostępnych działających na terenie Beskidzkiej Okręgowej Izby Aptekarskiej i pełniących dyżury w porze nocnej. Innymi słowy, powyższe okoliczności, przywołane tylko przykładowo oraz niska rentowność aptek nie pozwala na ich funkcjonowanie w porze nocnej, w niedzielę i święta, bez dodatkowego wsparcia finansowego, czy to ze strony Państwa czy też ze strony samorządów terytorialnych. Skutkuje to tym, że obecność farmaceuty w godzinach nocnych w aptece i jego gotowość do pracy nie jest wykorzystywana a prowadzi jedynie do pogłębienia jego zmęczenia i ogranicza możliwości pracy w dzień, kiedy istnieje rzeczywiste zapotrzebowanie społeczne na usługi farmaceutyczne, nie wspominając już o tym, że często prowadzi także do przekroczenia dobowych norm czasu pracy farmaceuty.

W tym miejscu zaznaczyć też należy, że co najmniej od momentu transformacji ustrojowej dokonanej w 1989r. nie dokonano zmiany istoty przepisów Prawa farmaceutycznego dotyczących dyżurów aptek w porze nocnej, w niedzielę, święta i inne dni wolne od pracy. Trzeba przy tym pamiętać, że przed rokiem 1989 apteki była własnością Państwa, które finansowało ich funkcjonowanie, w tym wypłacało farmaceutom wynagrodzenia za pełnione dyżury, zaś po prywatyzacji, koszty dyżurów aptek spadły na barki ich właścicieli i są ich wyłącznym kosztem.

Toteż w tej sytuacji wydaje się być oczywistym to, że wielu aptekarzy oczekuje, że samorzady terytorialne, w tym samorząd powiatowy i samorzady gminne, poprzez system dopłat będą partycypować w kosztach takich dyżurów aptek w porze nocnej, w niedzielę, święta i inne dni wolne od pracy, albowiem w przeważającej większości przypadków przychody aptek osiągane z wydanych leków w trakcie takich dyżurów, pokrywają koszty tych dyżurów w minimalnej części.

Jak wynika z wyliczeń ekonomicznych, przeprowadzonych już kilka lat wstecz przez Dolnośląską Izbę Aptekarską we Wrocławiu, ujednolicona opłata ryczałtowa za pełniony dyżur apteki już wtedy winna była wynosić około 300,00-zł – 400,00-zł.

Mając na uwadze wyżej wskazane okoliczności ORA BOIA stoi na stanowisku, że obowiązujący system ustalania dyżurów w porze nocnej, w niedzielę i święta i inne dni wolne od pracy (tzw. grafików dyżurów) jest niesprawiedliwy i nieadekwatny do potrzeb pacjentów oraz w praktyce niemożliwy do realizowania, zaś w zakresie w jakim nie przewiduje on wynagrodzenia dla aptek za te dyżury, jest oczywiście niekonstytucyjny. Prowadzi on bowiem do nieuzasadnionego obciążania aptek ogólnodostępnych kosztami, które powinny być pokrywane przez Państwo lub przez jednostki administracji samorządowej ustalające te dyżury, a nie przez właścicieli aptek. Obowiązujący system dyskryminuje apteki w porównaniu z innymi podmiotami świadczącymi usługi z zakresu szeroko rozumianej ochrony zdrowia, poprzez de facto zmuszanie aptek do nieodpłatnego wykonywania usług dyżurów.

W tym zakresie – w ocenie ORA BOIA – jeżeli ustawodawca nakłada na apteki obowiązek świadczenia usługi dyżurów w porze nocnej, w niedzielę i święta i inne dni wolne od pracy, powinien bezwzględnie ustalić i określić zasady wynagrodzenia aptek za takie usługi, tak jak ma to miejsce choćby w przypadku innych służb np. ratunkowych, czy lekarzy świadczących pomoc nocną, itp..

Nie może bowiem budzić wątpliwości fakt, że za obowiązującą w Państwie – którego podstawę ustrojową stanowi gospodarka rynkowa, oparta na wolności działalności gospodarczej, własności prywatnej, solidarności, dialogu i współpracy partnerów społecznych – uznać należy zasadę, że podmioty realizujące swoje zadania własne, uprawnione do

nakładania na przedsiębiorcę w ramach realizacji tych zadań obowiązków, są również zobowiązane do zwrotu kosztów ponoszonych przez tego przedsiębiorcę z tytułu nałożonych na niego obowiązków.

Nakładanie na apteki obowiązków w postaci pełnienia dyżurów w porze nocnej, w niedziele, święta i inne dni wolne od pracy bez stosownej rekompensaty finansowej za wykonaną pracę, jako naruszające zasadę ochrony własności prywatnej, zasadę wolności działalności gospodarczej oraz wskazane w art. 64 Konstytucji RP warunki ograniczania własności (jedynie w drodze ustawy i tylko w zakresie, w jakim nie narusza ona istoty prawa własności), ORA BOIA uważa za niedopuszczalne.

Niespornym jest i ta okoliczność, że rady powiatów, jako organy administracji samorządowej ustalające rozkłady godzin pracy aptek nie rezygnują w takich dyżurów, a to z uwagi na fakt, że z tego powodu nie ponoszą żadnych kosztów finansowych, a jednocześnie nie ponoszą żadnej odpowiedzialności za skutki przemęczenia farmaceutów. Nie trzeba dodawać, że przemęczenie aptekarza stwarza realne zagrożenie dla zdrowia i życia nie tylko jego, ale i dla pacjentów odwiedzających apteki, zaś zwiększone ryzyko pomyłki przy wydawaniu leków jest czymś, czego wszyscy chcielibyśmy uniknąć.

Wyżej przedstawione okoliczności doprowadziły do masowej rezygnacji z pełnienia dyżurów przez apteki, zaś obowiązujące regulacje prawne w zakresie dyżurów aptek stały się powodem do licznych konfliktów pomiędzy aptekarzami a organami samorządu terytorialnego.

W tym zakresie ORA BOIA w pełni popiera stanowisko Naczelnej Rady Aptekarskiej wyrażone w Uchwale VIII/28/2020 z dnia 05 maja 2020r. w sprawie zmiany zasad i warunków pełnienia przez apteki ogólnodostępne dyżurów w porze nocnej, niedzielę, święta i inne dni wolne od pracy w związku z epidemią koronawirusa SARS-CoV-2 i za w pełni zasadne uznaje zawarte w tej uchwale postulaty:

- uchylenia przepisów art. 94 ust. 1 – 2a ustawy z dnia 6 września 2001r. Prawo farmaceutyczne, ponieważ przewidziane w nich normy są rażąco nieadekwatne do istniejących warunków, szczególnie tych wynikających ze stanu epidemii,
- dotyczące trybu, warunków i zasad ustalania „planu dyżurów” aptek ogólnodostępnych, oraz
- wprowadzenia wynagrodzenia ryczałtowego finansowanego ze środków Narodowego Funduszu Zdrowia za pełnienie dyżuru na podstawie planu dyżurów, należnego podmiotowi prowadzącemu aptekę ogólnodostępną.

Wyżej wskazana uchwała Naczelnej Rady Aptekarskiej nr VIII/28/2020 z dnia 05 maja 2020r. dostępna jest na stronach internetowych Naczelnej Izby Aptekarskiej.

Po czwarte wskazać należy, że zgodnie z przepisem art. 4 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 05 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity: Dz. U. z 2020r., poz. 920 z późn. zm.), „**Powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym w zakresie: promocji i ochrony zdrowia, (...)”.**

Natomiast zgodnie z przepisem art. 7 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 08 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2021r., poz. 1372) już dzisiaj do **obowiązków gmin, z mocy samego prawa należy zaspakajanie zbiorów potrzeb wspólnoty w zakresie ochrony zdrowia.**

Zaś w świetle przepisów ustawy z dnia 11 września 2015r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2021 r., poz. 183 z późn. zm.) określającej zadania z zakresu zdrowia publicznego, podmioty uczestniczące w realizacji tych zadań oraz zasady finansowania zadań z zakresu zdrowia publicznego, „Zadania z zakresu zdrowia publicznego obejmują m.in. monitorowanie i ocenę stanu zdrowia społeczeństwa, zagrożeń zdrowia oraz jakości życia związanej ze zdrowiem społeczeństwa; promocję zdrowia; profilaktykę chorób; działania w celu rozpoznawania, eliminowania lub ograniczania zagrożeń i szkód dla zdrowia fizycznego i psychicznego w środowisku zamieszkania, nauki, pracy i rekreacji; analizę adekwatności i efektywności udzielanych świadczeń opieki zdrowotnej w odniesieniu do rozpoznanych potrzeb zdrowotnych społeczeństwa.” (vide: art. 2 ustawy o zdrowiu publicznym).

Stosownie zaś do przepisu art. 3 ust. 1 wyżej przywołanej ustawy z dnia 11 września 2015r. o zdrowiu publicznym, „Zadania z zakresu zdrowia publicznego realizują, współdziałając ze sobą, organy administracji rządowej, zgodnie z kompetencjami określonymi w ustawie z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2020r., poz. 1220 i 2327), państwowe jednostki organizacyjne, w tym agencje wykonawcze, a także jednostki samorządu terytorialnego, realizujące zadania własne polegające na promocji lub ochronie zdrowia.”

Wobec powyższego, zdaniem Okręgowej Rady Aptekarskiej Beskidzkiej Okręgowej Izby Aptekarskiej, nakładanie na przedsiębiorcę prowadzącego aptekę ogólnodostępną obowiązku pełnienia dyżurów w porze nocnej, w niedziele, święta i inne dni wolne od pracy jest możliwe, jednakże wyłącznie na podstawie dobrowolnie zawartej umowy pomiędzy jednostką samorządu terytorialnego (np. powiatem i/lub gminą) a przedsiębiorcą prowadzącym aptekę. Tak więc, uwzględniając

wyżej wskazane przepisy art. 4 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 05 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym oraz art. 7 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 8.03.1990r. o samorządzie gminnym należy stwierdzić, że już dzisiaj właściwe organy samorządu terytorialnego, w tym także właściwe organy powiatu i/lub gminy mogą i powinny zawierać z właścicielami aptek umowy określające wysokość wynagrodzenia za realizację tych obowiązków i zadań, jako obowiązków i zadań własnych gminy/powiatu.

Zmuszanie aptek do pełnienia dyżurów w porze nocnej, w niedziele, święta i inne dni wolne, w których zabezpieczenie pełnienia takich dyżurów wiąże się z ponoszeniem przez przedsiębiorcę prowadzącego aptekę niewspółmiernie wysokich kosztów w stosunku do korzyści uzyskiwanych w trakcie pełnienia takiego dyżuru, ewidentnie i w sposób rażący narusza podstawowe zasady demokratycznego państwa prawnego. Brak jakiegokolwiek rekompensaty finansowej ze strony samorządów powoduje, że cały ciężar kosztów finansowych dyżurów nocnych, w niedziele, święta i inne dni wolne spada na barki podmiotów prowadzących apteki.

Aby nie być gołosłownym, w tym miejscu przywołać należy pismo Ministerstwa Zdrowia z dnia 16.07.2020r. o znaku: PLO.050.48.2020.ES skierowane do Pana Macieja Pocię, Senatora Rzeczypospolitej Polskiej i Przewodniczącego Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji, w którym stwierdzono, że cyt. „ (...) Zagadnienie pełnienia dyżurów przez apteki od dawna budzi spore emocje w środowisku aptekarskim i od wielu lat forsowane są apele o zniesienie obowiązkowego dyżurowania aptek, ewentualnie o doregulowanie kwestii wynagradzania podmiotów prowadzących apteki z tego tytułu. Jednocześnie należy w tym miejscu nadmienić, że w Ministerstwie Zdrowia od pewnego czasu rozważa się możliwość zmiany obowiązujących przepisów prawa w zakresie dyżurów nocnych, świątecznych i w dni wolne od pracy pełnionych przez apteki ogólnodostępne. Dyskutowane były, i nadal są, różne warianty reorganizacji dyżurów - włącznie z aspektem dofinansowywania działalności aptek w porach nocnych oraz dni wolne od pracy. (...).

Jednocześnie mając na uwadze fakt, że dyżurowanie aptek ma zapewnić dostępność do świadczeń realizowanych przez apteki ogólnodostępne także w nocy i dni wolne od pracy, zaś powyższe traktuje się jako wypełnienie ustawowego obowiązku zapewnienia społeczności dostępu do usług farmaceutycznych, mieszczącego się w pojęciu promocji i ochrony zdrowia, która zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 2 ustawy o samorządzie powiatowym jest obowiązkiem każdego powiatu, część kosztów powinien ponosić samorząd. W chwili obecnej Ministerstwo Zdrowia stoi na stanowisku, że do godziny 24:00 pełnienie dyżuru mogłoby być finansowane przez Narodowy Fundusz Zdrowia, natomiast w sytuacji, gdy starosta uzna, że apteka powinna być czynna dłużej w porze nocnej, dyżur powinien być finansowany z lokalnego budżetu. Powyższe wynika nie tylko z analizy przeprowadzonej przez ministerstwo, która wykazała, że praktycznie pomiędzy godz. 23.30 a 6.00 rano w zasadzie nie sprzedaje się leków refundowanych czy na receptę, ale również z sygnalizowania przez podmioty prowadzące apteki, że klienci odwiedzają apteki dyżurne głównie do północy, zaś później ruchu na ogół już nie ma wcale. Niewątpliwie dyżury aptek powinny być dostosowane do realnego zapotrzebowania na tego typu usługi, bez nadmiernego obciążania pracujących w nich farmaceutów. Ponadto ewentualne finansowanie przez NFZ dyżurów aptek ogólnodostępnych powinno odbywać się z uwzględnieniem dostępnych środków, bez ryzyka zmniejszenia wydatków w innych rodzajach/zakresach świadczeń opieki zdrowotnej. (...)” koniec cytatu

Wyżej przywołane pismo Ministerstwa Zdrowia z dnia 16.07.2020r. o znaku: PLO.050.48.2020.ES dostępne jest na stronach internetowych Senatu Rzeczypospolitej Polskiej.

W świetle powyższego ORA BOIA stoi na stanowisku, że jeżeli Rada Powiatu Oświęcimskiego uchwali rozkład godzin pracy aptek ogólnodostępnych z terenu powiatu oświęcimskiego na rok 2022 roku w jego kształcie zawartym w przesłanym projekcie, zawierającym także harmonogram dyżurów tych aptek w porze nocnej, w niedziele, święta i w inne dni wolne od pracy w roku 2022 a dotyczącym Gminy Kęty, przede wszystkim winna przewidzieć i zabezpieczyć w swoim budżecie na rok 2022 wraz z Gminą Kęty stosowne środki finansowe, celem zrekompensowania (refinansowania) właścicielom aptek zwiększonych wydatków związanych z pełnieniem przez te apteki dyżurów w porze nocnej, w niedzielę, święta i inne dni wolne od pracy (np. z tytułu konieczności zatrudnienia dodatkowego farmaceuty, wypłacania pracownikom dodatków za godziny nadliczbowe, dodatków za prace nocną itp.), w kwocie co najmniej 400,00-zł za każdy pełniony przez aptekę dyżur.

ORA BOIA wskazuje także, że w przypadkach, gdy prowadzenie aptek zgodnie z uchwalonym rozkładem godzin pracy jest i tak na granicy ekonomicznej opłacalności ich funkcjonowania, każda nieprzemyślana i pochopna decyzja w sprawie utrzymania systemu dyżurowania przez apteki ogólnodostępne położone na terenie Gminy Kęty w porze nocnej, w niedziele, święta i inne dni wolne od pracy w roku 2022, nie tylko w żaden istotny sposób nie wpłynie na zapewnienie czy też polepszenie dostępności mieszkańców tej gminy do usług farmaceutycznych przez te apteki świadczonych, ale co jest wysoce prawdopodobne, odniesie skutek wręcz odwrotny, albowiem może doprowadzić do ich upadłości bądź likwidacji.

Zdaniem ORA BOIA, w tej sytuacji byłoby rzeczą gospodarczo i ekonomicznie nieuzasadnioną i wysoce szkodliwą, a już na pewno społecznie nieakceptowaną, gdyby z powodu nieprzemyślanych i pochopnych decyzji w sprawie systemu dyżurowania przez apteki ogólnodostępne położone na terenie Gminy Kęty w porze nocnej, w niedzielę, święta i inne dni

wolne od pracy w roku 2022, dochodziło do ich likwidacji, a w konsekwencji m.in. do utraty miejsc pracy oraz środków utrzymania przez pracowników (w tym nie tylko farmaceutów) zatrudnionych w tych aptekach.

Po piąte wreszcie, nie trzeba dodawać, że w związku z wprowadzeniem w Polsce stanu epidemii wywołanej przez wirusa SARS-CoV-2 i rozprzestrzenianiem się choroby zakaźnej COVID19 wywołanej tym wirusem, w sposób nie notowany wcześniej wzrosło obciążenie pracą farmaceutów zatrudnionych w aptekach ogólnodostępnych. Bez przesady można dziś stwierdzić, że apteki i zatrudnieni w niej farmaceuci i personel pomocniczy w obecnej sytuacji stanowią jedno z istotniejszych ogniw w walce z epidemią, albowiem to do nich, w pierwszej kolejności, zwracają się pacjenci z prośbą o poradę zdrowotną, szczególnie zaś w sytuacji, kiedy podmioty lecznicze (np. przychodnie lekarskie) w istotnym zakresie ograniczyły wykonywanie świadczeń zdrowotnych.

Co więcej, z uwagi na charakter świadczonych usług farmaceutycznych są oni jedną z najbardziej zagrożonych medycznych grup zawodowych na zakażenie wirusem SARS-CoV-2, gdyż codziennie mają bezpośredni kontakt z pacjentami. Nie trzeba dodawać, że funkcjonowanie aptek jest uzależnione przede wszystkim od liczby pracujących w nich magistrów farmacji oraz uwarunkowań ekonomicznych. W sytuacji drastycznego zmniejszenia się liczby farmaceutów w okresie stanu epidemicznego spowodowanego korzystaniem przez nich m. in. ze zwolnień lekarskich, czy też ewentualnej kwarantanny lub izolacji, właściciele lub kierownicy apteki będą musieli zdecydować, zgodnie z ustawą Prawo farmaceutyczne, o ograniczeniu godzin czynności lub nawet o zamknięciu aptek.

W ocenie ORA BOIA, w związku z zaistniałą sytuacją epidemiczną apteki ogólnodostępne mogą nie realizować uchwał rad powiatów w zakresie pełnienia dyżurów w porze nocnej, albowiem uchwały te często nie uwzględniają aktualnej sytuacji związanej ze stanem epidemicznym, a tym samym stają się one nieadekwatne i niewykonalne w obecnym stanie faktycznym.

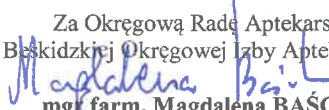
W tym stanie rzeczy, mając na uwadze wyżej przywołane okoliczności tak faktyczne jak i prawne ORA BOIA negatywnie opiniuje przesłany jej projekt rozkładu godzin pracy aptek ogólnodostępnych z terenu powiatu oświęcimskiego w 2022 roku wraz z harmonogramem dyżurów aptek ogólnodostępnych z terenu powiatu oświęcimskiego w porze nocnej, w niedziele, święta i w inne dni wolne od pracy, w zakresie w jakim dotyczy on ustalenia harmonogramu dyżurów aptek ogólnodostępnych położonych na terenie Gminy Kęty w porze nocnej, w niedziele, święta i inne dni wolne od pracy w roku 2022.

W tym miejscu ORA BOIA wskazuje, że właściciele i kierownicy aptek ogólnodostępnych z terenu Gminy Kęty przesłali do Starostwa Powiatowego w Oświęcimiu propozycję harmonogramu dyżurów aptek ogólnodostępnych w dni świąteczne w 2022 roku. Z harmonogramu tego wynika, że w dni świąteczne w 2022r. na terenie Gminy Kęty pełnione będą dyżury aptek w godzinach od 8:00 do 20:00, co w ocenie ORA BOIA jest propozycją rozsądną, godną rozważenia, jak i wychodzącą naprzeciw oczekiwaniom zarówno władz Powiatu Oświęcimskiego jak i Gminy Kęty, w zakresie dyżurów aptek na terenie Gminy Kęty.

Niejako na marginesie niniejszego pisma ORA BOIA wskazuje, że w swoich wcześniejszych negatywnych opiniach dotyczących projektów uchwał rad powiatów, z obszaru działania Beskidzkiej Okręgowej Izby Aptekarskiej, w sprawie określenia rozkładu godzin pracy aptek, w zakresie w jakim dotyczyły one ustalenia harmonogramu dyżurów aptek ogólnodostępnych w porze nocnej, w niedziele, święta i inne dni wolne od pracy, wielokrotnie podkreślała i wskazywała, między innymi, na nadmiar nakładanych przez te uchwały obowiązków na apteki a przez to niewykonalność tych uchwał oraz na konieczność wprowadzenia stosownej rekompensaty finansowej za pełnione dyżury dla podmiotów prowadzących te apteki.

Wyrażając w imieniu ORA BOIA głębokie przekonanie, że zarówno Rada Powiatu Oświęcimskiego wraz z Zarządem Powiatu Oświęcimskiego, jak i Burmistrz Gminy Kęty, w sposób poważny i odpowiedzialny odniosą się do argumentów tak faktycznych jak i prawnych podniesionych w niniejszej opinii oraz uwzględnią je w toku dalszych prac legislacyjnych nad projektem uchwały Rady Powiatu Oświęcimskiego w przedmiocie ustalenia rozkładu godzin pracy aptek ogólnodostępnych na terenie Powiatu Oświęcimskiego w roku 2022, a w szczególności w zakresie w jakim dotyczy on ustalenia harmonogramu dyżurów aptek ogólnodostępnych położonych na terenie Gminy Kęty w porze nocnej, w niedziele, święta i inne dni wolne od pracy w 2022 roku

pozostając z poważaniem

Za Okręgową Radę Aptekarską
Beskidzkiej Okręgowej Izby Aptekarskiej

mgr farm. Magdalena BAŚCIK
Prezes Okręgowej Rady Aptekarskiej BOIA

Otrzymują:

1 x Pan Andrzej Skrzypiński
Starosta Oświęcimski

1 x Pan Kazimierz Homa
Przewodniczący Rady Powiatu Oświęcimskiego

1 x a/a.

Do wiadomości:

1 x Pan Krzysztof Jan Klęczar – Burmistrz Gminy Kęty
Urząd Gminy Kęty, Rynek 7, 32 – 650 Kęty

